

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Glavna določila glede ureditve živinskih sejmišč in trgov.

Z ozirom na ureditev živinskih trgov v občeh je ministerstvo notranjih zadev z odlokom z dne 3. maja 1892, št. 23.843 sledeče ukrenilo:

Prvi in najpomembnejši pogoj in glavna potreba za povzdigo živinske trgovine in živinoreje sploh je skrb, da ostane domača živina zdrava in da se ne okuži. — Kajti tam, kjer se pokažejo sledovi živinske bolezni, tudi ne bo kupca, peša vsak napredek. — Da se pa doseže in ohrani zdravje med živalstvom, treba je gotovo posebno pozornost obračati na živinske trge. — S tem, da se skrbi za red in snago na sejmiščih, da se prepreči zanos okuženja, se je že mnogo storilo.

V svojem lastnem interesu bi se morale vse občine, ki imajo pravico živinskih sejmov, v vsakem oziru medsebojno podpirati, ne pa si morda celo nasprotovati.

Vsaka konkurenca iz zavisti bi morala biti že iz početka izključena. V splošnem bi bilo glede živinskih sejmov priporočati, naj bi se tržne občine zjedini v tem smislu, da bi sejmi oziroma tržni dnevi bili porredoma drug za drugim s primernimi presledki, ne pa v dveh sosednjih občinah hkrati.

Spomladi in jeseni, ko je za trgovanje z živino najugodnejša doba, naj bi se začeli sejmi v najbolj oddaljenih krajih in potem vršili zaporedoma bližajoč se krajem, ki leže ob železnici in tako vedno bližje proti važnim trgovskim točkam in središču trgovine ob deželni ali državni meji. — Za razvoj živinoreje in trgovanja je že pravilna razdelitev živinskih trgov velike važnosti. Večji in glavni živinski sejmi naj bi se vršili sploh le ondi, kjer je križišče železnic ali sploh omogočen hiter odvoz. — V občeh se opaža pri nas mnogo premalo živahnega gibanja glede živinskih trgov, vsled česar tudi živinoreja ne more tako napredovati, kot bi morala. — Za vsako panogo živalstva

bi se morali vršiti v večjih krajih sejmi, a tudi to primerno razglasiti, da se privabijo kupci. Taka sejmišča bi se dala doseči brez ozira na razne tržne privilegije sporazumno z deželnimi oblastmi.

Sejmišča sama spadajo pod delokrog živinozdravništva in veterinarne policije. — Odredbe, ki spadajo v ta delokrog, pa je le takrat mogoče izvrševati, če vlada na sejmiščih strog red in če so za to dani vsi predpogoji ter izvršene vse predpriprave.

Sejmišča in živinski trgi, o katerih se bi moglo reči, da odgovarjajo zahtevam, se ne smejo nahajati v sredini bivališč, ampak vedno zunaj mest, trgov in tržnih občin ter krajev. — Sejmišča naj bodo ograjena, na eni strani naj bode vhod, na drugi pa izhod, tako da je tudi mogoča vsa potrebna kontrola. — Na sejmiščih se priporoča prirediti več pregraj, če le mogoče za vsako vrsto živali posebej — a tako, da bodi prehod med posameznimi mogoč.

Živina naj se razvrsti in razstavi po kakovosti plemen tako, da bodo konji, osli, goveda itd. zase le na eni strani lesenih ograj popolnoma ločeni od manjše živine in drobnice, — kakor prašičev, ovac, koz in drugih.

Pa tudi vsaka vrsta zase imej posebno in od druge ločeno stojišče. Da se omogoči red na sejmišču in neoviran tržni promet treba je živino tako razstaviti, da je kolikor mogoče blizu onemu kraju sejmišča, ki je najbližji izhodu iz njega. Posebno naj se pazi na to, da bode prostor, kjer se razstavi podkovana živina (kopiteži), posuť in pa v večjo varnost — če le mogoče z deskami zavarovan in obgrajen. — Za večje črede prekupcev so taka stojišča, kjer ni treba živali privezovati, pripravna in tudi dopustna.

Vsa živina pa iz onih krajev, na ktere se ne razteza zakon proti razširjenju živalske kuge, se mora brezpogojno ločeno postaviti v posebne kraje, kakor smo preje omenili, tako da ne pride z drugo živino prav nič v dotiko.

Vsak lastnik živali je v smislu § 391 drž. zak. sam odgovoren za nevarnost, ki bi jo utegnila provzročiti njegova živina. Skrbeti mora toraj tudi sam, da jo zadostno priveže. Hude živali, ki grizejo ali bijejo, je treba pa na vsak način posebej prijaviti tržnemu nadzorniku ali za to postavljenemu organu.

Take živali se morajo tudi trdno privezati na posebnih ločenih prostorih, kjer so nalašč zato pritrjena stojališča.

Okužena živina, pa tudi taka, ki je samo na sumu, da je okužena, se ne sme razstaviti na odprtih in v obče pristopnih krajih, ampak se mora toliko časa, dokler se ne razkuži, ali pa vsaj glede osumljenja, da je okužena — natančno ne preišče, — odvesti v kraje, ki so od sejmišča oddaljeni, bodisi da so že določeni ali pa se šele določijo. Vse to ukrenejo oblastva, če še ni stalno določeno v vsakem slučaju posebej, zlasti tudi glede prostorov, kamor naj se odvede taka okužena ali sumljiva žival v kontumac.

Na nekaj je treba paziti, ter so v to poklicani zlasti tržni organi, toraj tudi občinska predstojništva. Nedopustno bi moralo biti predtrgovanje, to je neke vrste prekupovanje pred pričetkom sejma, sklepanje kupčij po hlevih dotične tržne občine, — sploh izven za sejmišče določenega kraja.

Začetek sejma naj bi se vedno napovedal na določeno uro, ter naj bi se dalo ob otvoritvi morebiti tudi primerno znamenje, na primer z rogom. Seveda se s kakimi enakimi in sličnimi naredbami ne sme ovirati živahnosti ali prostosti kupčije. Omejitev raznega mešetarenja po hlevih in zunaj sejmišča pa je vsekakor za živahnost kupčije le koristna.

Tržne pristojbine in pristojbina za stojališča naj se določijo vedno primerno tržnemu redu vsake tržne občine in v isti višini, ki je sorazmerna s troški, ki nastanejo tržni občini s tem, da vzdržuje sejmišča ter jih nadzoruje. Živali, ki pridejo na trg kot mladiči — sesalci s starimi, so navadno vsake pristojbine proste.

Posebne važnosti so pri sejmiščih živinski listi. — Glede teh imajo občine — vsaj kolikor vemo — na Kranjskem jako obširne odredbe deželne vlade in političnih oblasti. Tu opozarjamo le na veliko važnost, da so ti živinski listi natančno izgotovljeni. —

Na sejmiščih je treba stroge revizije živinskih listov. Ker so takrat tržni nadzorniki ali sploh organi, ki opravljajo dotično službo, itak preobloženi in zahteva njihov posel sploh največje natančnosti, ki se ne sme zanemarjati posebno na večjih trgih, — je treba, da se omenjena revizija poveri policijskim organom (lokalni policiji) ali pa tudi orožništvu. — V obče pa naj se nadzorstvo sejmov poveri v onih tržnih občinah, kjer je le mogoče, n. pr. če stanuje v njej ali vsaj v obližju kak živinozdravnik, njemu, povsod v onih tržnih občinah, kjer je posebno velik naval živine, pa državnemu živinozdravniku. Ži-

vinozdravniško (veterinarno) policijsko nadzorstvo je povsod neobhodno potrebno.

Če se izkaže, da eden živinozdravnik sam zaradi prevelikega navala ni vstanu obvladati svojega posla, naj se pritegne še drugega, kajti izključeno je, da bi mogel eden odpraviti 1000 glav živine na dan. V pokritje izdatkov sme občina v smislu obrtnega reda pobirati še posebno tržno pristojbino.

Od prodaje se morajo izločiti negodna (premlada) teleta. Zato je izdalo ministerstvo notranjih zadev odlok z dne 7. junija 1882 št. 4788 na vsa okrajna glavarstva, ki jih pozivlje, naj vse potrebno ukrenejo, da bodo občine, kjer se prodaja mlada klavna živina, glede dopustnosti prodaje telet, sprejele v določbe glede tržnega reda tudi določilo, da se premlada teleta sploh ne smejo privedi na trg. Z omenjenim razglasom navedli so se tudi znaki, na podlagi katerih naj nadzorovalni tržni organi, pa tudi živinozdravniki ali mesogledi presodijo, če se smejo teleta pustiti v prodajo, ali pa če je meso že zaklanih telet sposobno za prodajo ali ne. — Znaki, če je bilo tele godno ali ne, — so sledeči:

1. Vsi mlečni zobje teleta morajo biti popolnoma razviti in sicer tako, da stoje drug tik drug v ravni vrsti v obliki loka, ne pa drug pred ali za drugim; meso okrog zobovja ne sme biti več rdeče in mehko, ampak utrjeno in blede; ob zobu mora biti meso tako kot priraščeno prilično v obliki kake otekline.

2. Ostanek zaveze pri popku mora odpasti in biti že zaceljen; poznati se sme k večjemu le še tenka hrasta; v slučaju obolesti ali kake otekline pri dotičnih zunanjih trebušnih delih odločilni so razni drugi znaki, če je meso takega teleta užitno in če se sme dovoliti prodaja.

3. Meso zaklanih telet ne sme biti na površini mehko ali polzko, ali kakor bi bilo premočeno; mišičevje se mora na njem razločiti, nekako tako, kot bi bilo z njim pretkano; mrenica ki veže kožo in mišičevje ne sme biti slinasta ali pa brez maščobe, ampak z maščobo prepojena; v trebušni votlini, okrog prebavnih organov, posebno pa pri ledvicah se mora vedno nahajati po nekaj maščobe.

Sistematičen pregled najvažnejših določeb na polju ljudskega šolstva.

(Dalje.)

Šolske oblasti morajo strogo na to paziti, da obiskujejo šoloobvezni otroci redno ljudsko šolo. — Da se omogoči oblastem tozadevno nadzorovanje, predpisuje zakon sestavo posebnih seznamov šolgodnih otrok, ki jih imenujemo „šolsko matico“. — Sestava šolske matice spada med posle krajnega šolskega sveta. — V to svrhu mora krajni šolski svet neposredno pred začetkom vsacega šolskega leta popisati vse šolgodne otroke. Popisovanje šolgodnih otrok

se najlažje izvrši po posameznih hišah; kot pripomočki nam služijo izvlečki iz krstne in mrtvaške matice ter zglasilni listi.

Popisati se morajo vsi oni otroci, ki v šolskem okolišu stanujejo in ki so dosegli šologodno starost, ne oziraje se na njihovo veroizpovedanje in domovinstvo. — V šolsko matico se morajo vpisati tudi tisti otroci, ki so zaradi kake duševne ali telesne napake oproščeni od obiskovanja ljudske šole, istotako tudi vsi oni otroci, ki so radi tega oproščeni od obiska javne ljudske šole, ker pohajajo kako drugo šolo, ali pa ker se podučujejo doma.

Popisovanje šologodnih otrok je, kakor smo že omenili, naloga krajnega šolskega sveta, nikakor pa ne morebiti, kakor bi se utegnilo misliti, stvar šolskega vodje. — Šolski vodja tudi v svoji lastnosti kot član krajnega šolskega sveta ni dolžan sestavljati in spisovati šolske matice; ni mu pa seve zabranjeno prostovoljno, proti primernemu plačilu prevzeti tega dela. — Pač pa je šolski vodja dolžan sodelovati pri sestavljanju, ozir. spisovanju šolske matice, in sicer v toliko, da mora krajnemu šolskemu svetu vedno poročati, kadar izstopi kak učenec iz šole, ali kadar se podeli kakemu učencu izpustnica.

Solska matica je torej uradni seznam vseh šologodnih in šoloobveznih otrok. — Če primerjamo ta seznam s sprejemnim zapisnikom šolskega vodstva, bomo prav lahko ugotovili, če so vsi šologodni otroci v šolo sprejeti.

Šolska matica nam služi torej kot važen kontrolni pripomoček. — Kot uradno sestavljen seznam je šolska matica ob enem tudi avtentičen izkaz vseh šoloobveznih otrok, ki se ga mora pri obravnavah za ustanavljanje, — oziroma razširjenje — ljudskih šol vzeti za podlago.

Stariši, ki bi o priliki popisovanja otrok prikrili svoje otroke, ali pa podali glede svojih otrok neresnične podatke, so kaznjivi ter zapadejo kazni, ki jo odmeri okrajni šolski svet v višini od 2 do 40 K, oz. od enega do štirih dnij zapora.

Razen šolske matice mora krajni šolski svet vpisati še v poseben seznam vse one otroke, ki so po zakonu oproščeni od obiskovanja javne ljudske šole.

Zakon namreč nikakor ne zahteva, kakor bi kdo utegnil misliti, da morajo vsi šoloobvezni otroci obiskovati javno ljudsko šolo. — Šolski obveznosti se namreč ne zadosti samo z pohajanjem javnih ljudskih šol, temveč tudi s podučevanjem na domu in s podučevanjem v zasebnih zavodih. — Z določitvijo šolske obveznosti zakonodajalec nikakor ni nameraval prisiliti otrok, da obiskujejo javne šole, njegov namen je bil le prisiliti stariše, da ne puste svojih otrok brez onega poduka, ki ga potrebujejo za poznejše življenje in ki ga nudijo javne ljudske šole. Ta smoter pa se da brezdvomno v zasebnih zavodih ravno tako doseči, kakor v javnih učilnicah. Radi tega oprošča zakon od obiska javne ljudske šole vse one

otroke, ki obiskujejo zasebne zavode, ali pa se podučujejo na domu.

V zadnjem slučaju so stariši za to odgovorni, da se podučujejo otroci v tistih predmetih, ki so za ljudsko šolo predpisani. — Okrajna šolska oblast je opravičena primernim potom se prepričati, če so otrokovi stariši zadostili svoji dolžnosti.

Od obiskovanja javnih ljudskih šol so nadalje oproščeni vsi šoloobvezni otroci, ki obiskujejo kako višjo šolo, kakor n. pr. gimnazijo, realko, obrtne ali poljedelske šole. Ta izjema je povsem umljiva in ne potrebuje podrobnejšega pojasnila.

Šolski zakon oprošča od obiskovanja javne ljudske šole slednjič tudi one otroke, ki radi kake telesne ali duševne napake ne morejo obiskovati šole. Tudi ta izjema je povsem umljiva, ker je jasno, da se učnega smotra ljudskih šol pri otrocih, ki so abnormalno razviti ali pa duševni kreteni, — ne da doseči v javni ljudski šoli. — Pri teh otrocih se moramo zadovoljiti z domačo vzgojo, ali pa jih moramo poslati v posebne, le njim namenjene zavode.

Vsi ostali šologodni otroci, ki ne spadajo med gori navedene izjeme, so zavezani obiskovati javne ljudske šole.

Seznam onih otrok, ki so oproščeni od obiskovanja javnih šol in o katerem smo v poprejšnjem govorili, mora krajni šolski svet vposlati okrajni šolski oblasti. — Slednja ima nalogo, da primernim potom ugotovi, če so v seznamu navedeni oprostilni razlogi resnični.

* * *

Kakor smo že omenili, se vrši reden sprejem otrok v šolo ob začetku šolskega leta. Krajni šolski svet mora pri tej priliki strogo na to paziti, da se vpišejo vsi šoloobvezni otroci v šolo. — Ako kak otrok ne bi bil tekom prvih 8 ozir. 14 dnij vpisan v šolo, mora krajni šolski svet otrokove stariše, ozir. njih namestnike opozoriti, da store svojo dolžnost. Rok 8 dnij velja le za Kranjsko, dočim velja v drugih slovenskih kronovinah rok 14 dnij.

Ako potem stariši tekom treh dni ne pošljejo svojega otroka v šolo, zapadejo kazni, ki jo odmeri okrajni šolski svet. — Od popisane nekoliko različno postopanje predpisuje deželni šolski zakon za Dalmacijo in Istro.

Po tem zakonu mora krajni šolski svet ob pričetku šolskega leta vse stariše, ki imajo šologodne otroke, pismeno pozvati, da pošljejo tekom 8 dnij svoje otroke v šolo ter da tudi v bodoče skrbe, da bodo otroci redno zahajali v šolo. — Proti tem pozivom so dopustne pritožbe na okrajni šolski svet, in sicer tekom 8 dnij. — Te pritožbe pa nimajo odložne moči.

V šolski matici vpisani otroci se morajo izbrisati, kadar dobe po dovršenju šolski obveznosti izpustnico, ali pa kadar se presele v drug šolski okoliš. — Zadevna obvestila dobi krajni šolski svet od šolskega

vodstva. — Kadar se preseli kak otrok v drug šolski okoliš, mora krajni šolski svet to takoj sporočiti dotični krajni šolski oblasti. V slučaju pa, da se preseli kak otrok iz tujega v domači šolski okoliš, mora ga krajni šolski svet takoj vpisati v šolsko matico ter obenem potrebno ukreniti, da se otrok vpiše v šolo.

* * *

K sklepu tega poglavja naj omenimo še šolske zamude in poslovanje krajnega šolskega sveta povodom obravnavanja šolskih zamud.

Uspšen poduk je le mogoč, če hodijo otroci redno v šolo. Radi tega se mora redno obiskovanje šole osigurati, če treba tudi s pomočjo prisilnih sredstev. — Za redno obiskovanje šole so po zakonu odgovorni otrokovi stariši, ozir. njihovi namestniki. — Stariši, ki jim je izročeno varstvo in nadzorstvo otrok, morajo zato skrbeti, da njihovi otroci redno obiskujejo šolo. —

Stariši, ki bi svojo dolžnost zanemarjali, naj se primerno kaznujejo, in šolske oblasti naj skrbijo zato, da se stariše ozir. njihove namestnike prisili k vestnemu izpolnjevanju po zakonu jim naložene dolžnosti.

V to svrhu morajo šolska vodstva sestavljati sezname šolskih zamud ter iste vsakih 14 dni, odnosno v Dalmaciji, Istri in Koroški vsak mesec v dveh iztisih predložiti krajnemu šolskemu svetu. — Krajni šolski svet preišče nato, če so zamude opravičene ali ne. Če so zamude neopravičene in je ta slučaj prvi, mora krajni šolski svet stariše, ozir. njihove namestnike primerno posvariti ter jih opozoriti na njihovo dolžnost. V ponovnih slučajih pa mora krajni šolski svet staviti kazenske predloge ter iste vpisati v seznamu šolskih zamud. — Tako izpolnjene sezname šolskih zamud mora krajni šolski svet nato predložiti okrajni šolski oblasti. — Slednja obsodi krivce v kazni ter iste vpiše v zadevni razpored seznamu šolskih zamud, strankam pa dostavi pismene kazenske razzodbe. — En iztis seznama se vrne krajnemu šolskemu svetu.

Pravomočne kazni se potem eventualno izvrše političnim potom. Denarne globe se stekajo na Kranjskem v učiteljski pokojninski zaklad.

Za opravičene je po zakonu smatrati šolske zamude iz naslednjih vzrokov:

a) otrokova bolezen,

b) ako zbole osebe, ki stanujejo s šolskim otrokom v istem hišnem gospodarstvu, ali v isti hiši, in je s tem združena nevarnost okužbe,

c) boleznir roditeljev ali drugih rodbinskih udov ako nujno potrebujejo otrokovo postrežbo,

d) ako kdo v rodbini ali sorodstvu umre, ali se kaj izrednega dogodi,

e) slabo vreme, ako je otrokovo zdravje v nevarnosti,

f) tako slaba pot v šolo, da se po njej ne more hoditi.

Če se pa rabi otrok za domača, kmetijska ali obrtna dela, se to ne šteje za opravičevalen izgovor.

Vprašanja in odgovori.

138. Ž u p a n s t v o R.

V p r a š a n j e: Nek tukajšni prevžitkar si je nogo zlomil in je ga zdravil zdravnik A. Ker pa bolnik sam nima nikakega prdmoženja, zahteva zdravnik plačilo od bolnikovega zeta. Ali sme zdravnik to zahtevati?

O d g o v o r:

Redno je vsak bolnik sam plačnik za stroške zdravljenja. V Vašem slučaju je pa najbrže stvar taka, da je bolnik pri svojem zetu na prevžitku in da ima v pogodbi tudi izgovorjeno postrežbo za slučaj bolezni. Naj Vam zet predloži dotično pogodbo, s katero je posestvo od tasta prevzel. Če si je tast s prevžitkom izgovoril tudi postrežbo za slučaj bolezni, tedaj naj le kar poplača zet zdravnikove stroške.

Ako pa take ali podobne določbe ni v izročilni pogodbi ali če tast sploh ni pri svojem zetu na prevžitku, potem zdravnik na noben način ne more terjati svojega zdravniškega zaslužka od zeta.

139. Ž u p a n s t v o M. na D.

V p r a š a n j e: Pri nas se v kratkem vrše volitve novega občinskega odbora. V odbor bi radi spravili moža, ki ima več posestva v naši občini, a stanuje v sosednji. Ali more ta posestnik postati naš občinski odbornik?

O d g o v o r:

Ta posestnik je Vaš občinski deležnik, ker plačuje od svojega posestva v Vaši občini zemljiški davek. Zato ga tudi lahko volite v občinski odbor, ker ima polno aktivno in pasivno volilno pravico.

140. G o s p o d F. G. v V.

V p r a š a n j e: Koliko kolka se plača za legaliziranje podpisa pri sodišču ali 72 vinarjev ali 1 krono? Enkrat se je zahtevalo od mene 1 K, drugič pa samo 72 vinarjev?

O d g o v o r:

Vi se najbrže motite. Pri sodišču se plača za legalizacijo podpisov po 2 K in ne po 1 K za navadne listine. Če so pa listine namenjene za zemljiško knjigo, kakor kupne pogodbe o zemljiščih, dolžna pisma na intabulacijo, pobotnice vknjiženih dolgov itd., tedaj se plača za legaliziranje samo 72 vin.

141. G o s p o d F. Š. v B.

V p r a š a n j e: Naš občinski tajnik je sedanjemu županu v občinski račun pripisal k njegovi županski plači seveda brez dovoljenja občinskega odbora še 94 K. Župan si je dal ta znesek tudi skoraj cel izplačati. On in tajnik sta to povišanje tako utemeljevala, da mora župan več dobiti, ker je prisiljen čez svojo postavno dobo županovati.

Politične oblasti namreč niso občinskih volitev, ko se je volil novi odbor odobrile in je tako stari župan vodil čez tri leta občinske posle. Odbor seveda tega računa kljub gorenji utemeljitvi ni hotel odobriti, zato je moral župan vrniti, kar si je dal izplačati čez ono nagrado, ki mu jo je občinski odbor določil. Ali je ta stvar tožljiva pri kazenskem sodišču? Ali se more kazensko postopati zoper tajnika, ki je župana k temu nagovoril?

O d g o v o r:

Kaznjivo bi bilo tako postopanje le tedaj, če bi hotel župan s tajnikom občino za teh 94 K na zviti na-

čin oškodovati. Tega se pa v predležem slučaju ne more trditi, ker nista župan in tajnik uporabljala nikake zvijače, s katero bi bila občinski odbor v zmoto spravila. Onadva sta namreč vedela, da bo občinski odbor dobil v pregled občinske račune in da se bo iz tistih razvidelo zvišanje. Kaznjivo bi bilo njuno postopanje le tedaj, če bi bila hotela to zvišanje skrivaj in zvijačno izvesti.

142. G o s p o d F. Š. v B.

V p r a š a n j e: Ali moremo zahtevati, da se tudi pred cerkvijo razglasi, kedaj so občinski računi na pregled? Ljudstvo namreč ne hodi na občinsko desko gledat, nego je vajeno ustmenih razglasov pred cerkvijo.

O d g o v o r:

Vse razglasitve naj se opravijo tako, kakor je v občini navadno. Po navadi se razpisi nabijejo na občinsko desko in pri cerkvi okličejo. Če se to pri Vas ne zgodi, pritožite se na občinski odbor. Če Vam tudi to ne pomaga, boste morali iti na višjo instanco.

Pripomnimo pa, da v zakonu ni nikjer rečeno, kako se objavljajo razglasi. Oblasti Vam pa bodo vendar pomagale, ker je ustmeni oklic pred cerkvijo mnogo boljši kot pismeni na občinski deski.

143. G o s p o d F. Š. v V.

V p r a š a n j e: Ali ima cerkveni konkurenčni odbor ali njega načelnik pravico, pregledati cerkveno blagajno in cerkveno gospodarstvo sploh?

O d g o v o r:

Cerkveni konkurenčni odbori so v zmislu obstoječih zakonov sklepajoči in nadzorujoči organi glede vzdrževanja in stavbe cerkva in župnih poslopij. Oni v tem nadomestujejo oz. zastopajo konkurenčne občine.

Za cerkveni konkurenčni odbor izvršuje njega sklepe izvoljeni načelnik. Kot tak sestavlja načelnik proračune, vodi račune in ima v rokah blagajno pod sozaporom še enega člana konkurenčnega odbora.

Iz tega razvidite, da ima načelnik sam pravico voditi račune, tiče se cerkvenih stavb in da je v njegovih rokah blagajna. Zato nam je Vaše vprašanje nekako neumljivo.

Če pa razumete pod cerkveno blagajno in cerkvenim gospodarstvom nadarbinsko blagajno in nadarbinsko gospodarstvo, Vas opozarjamo, da tam nima cerkveni konkurenčni odbor ničesar opraviti. Te cerkvene račune vodi župnik, prideljeni so mu cerkveni ključarji in so nadzorujoče oblasti nad župniki v tem oziru ordinarijat in pa politične gosposke.

144. Ž u p a n s t v o Š.

V p r a š a n j e: Koliko občinskih odbornikov more zahtevati tajno sejo, če se župan brani jo odrediti?

O d g o v o r:

Po glosnih določbah občinskih redov (Kranjsko: § 47, Štajersko: § 43, Goriška: § 46) so že trije občinski odborniki upravičeni zahtevati tajno sejo. Toda to se sme zgoditi le izjemoma. Nikakor se pa ne sme javnosti izključiti, kedar se razpravlja in sklepa o občinskem računu ali proračunu.

145. Ž u p a n s t v o P. (Š t a j e r s k o.)

V p r a š a n j e: Naš občinski odbor je z dovoljenjem deželnega odbora sklenil pobirati občinske naklade na žganje. Ne moremo pa od nobene strani zanesljivo zvedeti, koliko ta ali drugi žganja v občini potoči ozir. poproda. Prosimo, da nam naznanite, kako bi prišli najlažje do točnih podatkov o potočenem žganju? Ali nam more pomagati katera oblast?

O d g o v o r:

Ne vemo, če Vam bo mogla pomagati katera oblast. Kakor veste pobira država davek ne od potočenega, ampak od izdelanega žganja. Dežela Vaša ne pobira ni-

kake naklade na žganje, torej Vam državne ali deželne oblasti ne morejo dati nikakih podatkov.

Iz tega razvidite, da vam ne ostane drugega, kot posluževati se za izpovedovanje o potočenem žganju in za pobiranje davka posebnega občinskega uslužbenca (dacarja).

146. G o s p o d J. P. v L.

V p r a š a n j e: Prosim pojasnila, koliko pridobninskega davka plačujejo hranilnice?

O d g o v o r:

Naš odgovor je veljaven samo za prave hranilnice, ustanovljene na podstavi takozvanega hranilničnega regulativa, torej ne pojasnuje pridobninskega davka glede takozvanih hranilnic in posojilnic v zmislu združnega zakona.

Pridobninski davek hranilnic se ravna po višini izkazanega čistega dobička in znaša:

Pri čistem dobičku do 20.000 K po 3%, pri letnem čistem dobičku od 20.000 do 200.000 K po 5%, od 200.000 do 400.000 K po 7½%, od 400.000 K naprej pa po 10% od čistega dobička.

147. Ž u p a n s t v o J.

V p r a š a n j e: Ali se more zahtevati sprejem v občinsko zavezo za ženo vdovo in njene nedoletne otroke, kojih oče ozir. mož je že pred več kot 10 leti umrl, a bivajo vsi od takrat naprej brez pretrganja v naši občini?

O d g o v o r:

Vdova, ki je bivala po moževi smrti več kot 10 let v Vaši občini, je domovinsko pravico že priposestvovala in lahko prosi za sprejem v občinsko zavezo.

Drugačna je stvar z otroci. Ti pa niso mogli po očetovi smrti domovinske pravice priposestvovati, ker jo priposestvuje lahko samo polnoleten državljan, a so otroci še danes nedoletni. Domovinske pravice po materi pa tudi ne dobijo, ker zakonski otroci ne sledijo v domovinstvu materi ampak očetu.

Otroci potemtakem ostanejo pristojni tje kaj, kjer je bil njih oče ob času smrti.

148. Ž u p a n s t v o J.

V p r a š a n j e: A. je pred več kot 10 leti kupil v naši občini malo posestvo. Vendar je pa ves ta čas hodil okoli po svetu in se čez nekaj časa vračal domov. Zadnji dve leti je bil celo v Ameriki. Ali smo dolžni ga sprejeti v občinsko zavezo?

O d g o v o r:

Ne moremo vam dati zanesljivega odgovora, ker nam niste vsega dovolj pojasnili. Ali je med tem časom, ko je odhajal z doma, dajal posestvo v najem ali zakup? Ali je doma puščal svojo družino? Po koliko časa je izostajal z doma?

Odločilno bo, če je zapuščal domačijo z namenom, nazaj priti, in če je izostajal vedno za kratek čas. V tem slučaju ga boste morali sprejeti, sicer ne.

149. Ž u p a n s t v o J.

V p r a š a n j e: A. je bival v občini T. nad 10 let. Lani je 6. novembra umrl zapustivši 5 nepresrbljenih otrok. Ali lahko zahtevamo, da sprejme občina T. teh 5 otrok v svojo zavezo?

O d g o v o r:

Da; pravico to zahtevati od občine T. imate še do 6. novembra leta 1912., t. j. celih 5 let po očetovi smrti.

150. Ž u p a n s t v o O.

V p r a š a n j e: Otroci neke družine, ki tukaj stanujejo, so prosili pri naši občini za poselske knjižice. Ker niso pri nas pristojni, smo jih napotili na občino, kjer je bil pristojen njih zakonski oče. A tudi dotična občina D. jim noče dati knjižic, — češ da so tam popolnoma ne-

znani in da niso tje pristojni. — Kaj je storiti v tem slučaju?

O d g o v o r :

Po § 34. poselskega reda za Kranjsko sme poselske knjižice napravljati župan one občine, kjer je posel pristojen. Za otroke dotične družine bo tedaj morala oskrbeti knjižice domovinska občina.

Vprašanje, kam so otroci pristojni, je rešiti v zmislu § 19. domovinskega zakona iz l. 1863. Po tej zakoniti določbi spadajo:

1. v prvi vrsti v ono občino, kjer je bil njihov zakonski oče ob času, ko so ga k vojakom vzeli;

2. če se te občine ne da dognati, pripadejo občini, kjer so v zadnjem času najdalje bivali; to je najbrže Vaša občina;

3. če niso v nobeni občini vsaj pol leta bivali, jih je odkazati občini, kjer so se rodili.

Svetujemo Vam pa, da še preiskujete, kam je bil njihov oče pristojen. Če to doženete, potem odpade raziskovanje po gori navedenih treh točkah.

151. Ž u p a n s t v o L.

V p r a š a n j e : Kdaj se mora naznaniti vino za zadacanje, če se ga toči pod vejo (Buschenschank)?

O d g o v o r :

Če okrajno glavarstvo dovoli lastnikom vinogradov točiti lastni pridelek pod vejo, tedaj jih vedno tudi nakaže, da vino predno začno točiti tudi zadacajo. Dovolj je tedaj, če se vino zadaca pred začetkom točenja.

152. Ž u p a n s t v o O.

V p r a š a n j e : Vžitninski davek ima v tukajšni občini v zakupu od dežele nek zasebnik. Ta zasebnik ozir. njegov dacar ne popusti gostilničarjem ničesar na takozvanem »kalo« pa tudi ne od tega, kar se za domačo družino vina porabi. Ali je to pravilno?

O d g o v o r :

Gostilničarji so dolžni v zmislu zakona dati zadacati vse vino, ki ga spravijo v klet. Zadacano mora biti predno se začne točiti, zato se v naprej ne more določiti, koliko ga bo prišlo na »kalo« in koliko ga bo popila gostilničarjeva družina. Sami boste sprevideli, da bi se prav na lahek način prikrajšalo zakupnika, če bi se po iztočenju hotelo kako gotovo mero izvzeti od daca.

Če mislijo gostilničarji, da se jim godi krivica od strani zakupnika, naj se pritožijo na deželno nakladno nadzorstvo v Ljubljani. Pa mislimo, da ne bo veliko pomagalo.

Najbolje sredstvo zoper vse sitnosti je, če se gostilničarji pri zakupniku odkupijo.

153. Ž u p a n s t v o O.

V p r a š a n j e : Ali je res, da priposestvuje ogrski državljani v avstrijski občini domovinsko pravico, če tukaj biva nad 40 let nepretrgoma? Tako namreč trdi neka hrvaška občina in pravi, da ni treba posebej pridobiti avstrijskega državljanstva.

O d g o v o r :

Za pridobitev domovinstva v Avstriji sta merodajna samo domovinska zakona iz let 1863 in 1896. V teh pa ne najdete nikjer kake take določbe, kakor to trdi dotična hrvaška občina.

V Avstriji sploh ne more kak tuj državljani priposestvovati naravnost domovinske pravice v kaki občini, ampak inozemec more v občini priposestvovati le pravico, da se mu zasigura sprejem v občino pod pogojem, če si pridobi od pristojne politične oblasti avstrijsko državljanstvo. Tukaj torej nima govoriti samo občina, ampak tudi politične deželne oblasti.

154. Ž u p a n s t v o B.

V p r a š a n j e : Minolo leto se je pri nas pojavil legar. Zdravniška komisija je dognala, da se je legar raz-

nesel od slabe vode iz nekega zasebnega studenca. Ker je studenec privatna last, ne sme nihče brez dovoljenja lastnice vode iz njega zajemati.

Kljub temu nas je primoralo okrajno glavarstvo, da smo studenec na občinske stroške zagrado. Pozneje je pa po novi komisiji glavarstvo zaukazalo, da se mora studenec zasuti. Zastopnik lastnic, ki se temu ukazu ni mogel uspešno upirati, je stavil za zasipanje studenca pogoj, da se to ne zgodi na stroške lastnice, dalje pa, da se plača za izgubo studenca odškodnina 1000 K.

Prosimo pojasnila, ali je občina primorana trpeti stroške za zasipanje studenca in povrh še plačati odškodnino za studenec?

Okrajno glavarstvo nas je namreč vprašalo, če smo pripravljeni izpolniti pogoje, ki nam jih je stavila lastnica studenca po svojem zastopniku.

O d g o v o r :

V prvo Vam povemo, da je ni javne panoge, kjer bi bila tako slabo začrtana meja med kompetenco političnih in avtonomnih oblasti, kakor je to ravno pri zdravstveni policiji. Zakonite določbe so pomanjkljive in nejasne, zato so si politične oblasti celo stvar tako prikrojile, da so si prisvojile kolikor mogoče pristojnosti, — jako veliko na škodo občin, — pri tem so pa skoraj vsa bremena prevrnili na občine. Upravno sodišče je svoje sodbe po navadi izdajalo tudi v škodo občin.

Navedemo Vam samo nekoliko izrekov:

Stroške, ki so potrebni za to, da se prepreči razširjanje nalezljivih bolezni, ima trpeti vedno občina. — (Sodba od 22. decembra l. 1887., št. 2915 — Budw. št. 3834.)

Stroške za zdravstveno-polijska raziskavanja ima trpeti vedno občina. To celo takrat, če so se vršile komisije vsled ovadbe zasebnikov in se ni našlo nikake nevarnosti. (Sodba od 24. aprila 1891 št. 1499. — Budw. št. 5911.)

Avtonomne oblasti (občine) so poklicane, izvesti potrebne zdravstveno-polijske odredbe tudi tedaj, če se vsled njih v zmislu § 364 obč. drž. zak. omejuje zasebna lastnina. (Sodba od 23. februarja 1882 št. 384 — Budw. št. 1313.)

V tem ste našli gotovo tudi odgovor na stavljeno vprašanje: Vi ste dolžni zasuti studenec na občinske stroške in boste morali tudi lastnico studenca oškodovati, ker se ji z zasutjem omeji zasebna lastnina.

K temu ste torej primorani, nastane le še vprašanje v koliki meri boste oškodovali lastnico. Ker je okrajno glavarstvo razsodilo, da se mora studenec zasuti, se je s tem zgodila neka razlastitev v javno korist v zmislu § 364 obč. drž. zak.

Nihče pa ni primoran svoje lastnine brezplačno prepustiti v javno korist, zato je stavil zastopnik lastnice svoje odškodninske zahteve.

Okrajno glavarstvo Vas je vprašalo, če hočete te pogoje izpolniti, ker se mora pri vsaki razlastitvi najprej poizkusiti odškodnino ozir. odkupnino sporazumno med prizadetimi strankami (v tem slučaju med lastnico studenca in Vami) poravnati. Če to ni mogoče, potem se to določi spornim ali pravnim putem.

Naš nasvet je, da okrajnemu glavarstvu odgovorite, da ste pripravljeni sicer na občinske stroške studenec zasuti, da pa nočete plačati nikake odškodnine, ker je studenec za lastnico popolnoma brez vrednosti, ker je vsled legarjevih bacilov zastrupljen. Ako boče ona imeti odškodnino, naj svojo škodo vtemelji, potem se boste znati lahko izjavili za kako malo odškodnino.

Po našem mnenju se gre lastnici sedaj samo še za to, da dobi od Vas odškodnino, — da ž njo plača

stroške svojega zastopnika, — ker ji jih sicer nihče ne povrne.

155. *Gospod J. V. v V.*

Vprašanje: Kupil sem si posestvo v občini V. Pristojen sem pa v občini Ž., kjer sem prej stanoval. Ker pa bi rad pridobil zase in za svojo družino domovinsko pravico v občini V, prosim tozadavnega navodila. Ali rabim za pridobitev domovinstva neobhodno domovnice občine Ž.?

Odgovor:

Domovinsko pravico dobite lahko na dva načina:

1. če Vam jo občinski zastop v V. postovoljno podeli na Vašo prošnjo; povprašajte, če Vam jo dajo proti plačilu primerne pristojbine (kakih 10 do 20 K).

2. Ko bo preteklo 10 let, odkar bivate v občini V, Vam jo bo moral občinski zastop na podlagi priposestovanja priznati brez plačila vsake pristojbine.

Neobhodno potrebna Vam domovnica občine Ž. ni, pač pa je dobro, če si jo oskrbite.

156. *Gospod V. B. v O.*

Vprašanje: Ali so pobotnice, ki jih dajejo občinski delavci na pr. zidarji o prejetem zaslužku, kolka proste?

Odgovor:

Take pobotnice ozir. prejemna potrdila so le tedaj kolka prosta, če se gre za manjše zneske kot 4 K (tar. postavka 48 črka n.)

157. *Gospod V. B. v O.*

Vprašanje: Kako naj se postopa, če se želi podobčina ločiti od svoje glavne občine in postati samostojna politična občina?

Odgovor:

Pot v dosego delitve politične občine v dve občini je precej dolga in težavna. V prvi vrsti je treba v dosego tega namena važnih razlogov za delitev, ker je vlada danes nasprotna delitvi občin. Če nimate prav tehtnega razloga, zakaj bi oddelili podobčino od glavne občine, je škoda delo pričeti.

Ker ne vemo, kako stališče zavzema občinski odbor že obstoječe glavne občine k delitvi, Vam ne moremo natančno začrtati zakonite poti.

Morda boste našli sami pravo pot, če Vam povemo, da se more občina danes deliti samo na podlagi posebnega deželnozborskega sklepa. Če si zasigurate, da bo dotični načrt o delitvi v deželnem zboru sprejet in če bo vlada s to delitvijo zadovoljna, potem se lahko lotite potrebnih korakov. — Svetujemo Vam, da se zato obrnete na kakega deželnega poslanca ali pa deželnega odbornika.

158. *Gospod B. M. na D.*

Vprašanje: Župniku sem plačal za odpravo maš večjo svoto in sem zahteval od njega kolekovanega potrdila. On mi je pa to zahtevo odklonil in mi čal samo nekolekivano potrdilo. Ali sem primoran tako pomanjkljivo potrdilo sprejeti?

Odgovor:

Potrdilo, ki ste ga dobili od župnika, ni pomanjkljivo, čeravno ni kolekivano in ste bili primorani tako sprejeti. Opozarjamo Vas namreč, da so potrdila duhovnov kakor tudi cerkvenih upravništev o zneskih, prejetih za opravilo sv. maš, brezpogojno kolka prosta, kakor to posnamete iz pristojbinskega zakona: tar. post. 48 črka o.

159. *Županstvo A.*

Vprašanje: Več posestnikom naše občine je čuvaj tukajšnjega lovskega zakupnika postreljal domače mačke, vsled česar so se ti posestniki pritožili. Ali sme čuvaj mačke streljati in v koliki oddalji od hiš?

Odgovor:

Vsekakor je dovoljeno lovskega čuvaju postreljati mačke, ki bi bile lahko nevarne za divjačino (zajce, fazane itd.). Vendar se ne sme streljati mačk drugače, kakor če se jih zasači v lovskega revirju, oddaljene od hiš vsaj 200 sežnjev (klafter). Če naleti čuvaj mačke bližje hiš, jih ne sme postreljati.

160. *Županstvo Š.*

Vprašanje: V naši občini je bila doslej navada, da so vsi posestniki župniku vozili drva iz njegovega gozda brezplačno. To ima župnik tudi v svojem zapisniku bira iz leta 1853. kot dolžnost občanov zapisano. Gotovo je takratni odbor to tudi sklenil, a zapisnika pri občini o tem ni najti. Kaj nam je storiti, da prisilimo k vožnji one posestnike, ki se branijo?

Odgovor:

Najbolje je, če z ozirom na župnikov zapisnik bira sklenete v prihodnji seji občinskega odbora, da se ta pravica župnikova na novo prizna in da so občani dolžni jo izvrševati. Ko postane ta sklep pravomočen, se ne bo mogel vožnji nihče več upirati.

Pripomnimo, da je brez pomena za obstoj župnikove pravice, kar nam omenjate, da namreč župnik te okolnosti v svoji fasiji ni napovedal.

161. *Županstvo S.*

Vprašanje: Ali smo dolžni pošiljati okrajnemu glavarstvu prepise zapisnikov vseh občinskih sej?

Odgovor:

Brez posebnega poziva ali ukaza Vam ni treba pošiljati prepisov občinsko-sejnih zapisnikov. Pač pa sme politična oblast v zmislu § 94. občinskega reda zahtevati, da se ji naznanijo sklepi občinskega odbora. To se najlože zgodi, če se glavarstvu pošlje prepis sejnega zapisnika.

162. *Gospod V. B. v O.*

Vprašanje: Mnogo tukajšnjih občanov je vže dolgo vrsto let deloma na Vestfalskem, deloma v Združenih državah Severne Amerike, a so po naših zakonih še vedno v našo občino pristojni. Kako bi se občina iznebila teh ljudi, ki hodijo na starost k nam v oskrbo, čeravno so imele nemške ozir. ameriške občine od njih korist, ko so bili zdravi in sposobni za delo? Kako se pridobi domovinska pravica na Pruskem, kako v Severni Ameriki?

Odgovor:

Z rešitvijo tega perečega vprašanja se je bavilo že več občin in drugih korporacij, a doslej je bilo to vse brez pravega uspeha, ker so domovinski zakoni vsake države tako različni drug od drugega. Seveda bi bilo pravično naprtiti oskrbo takega, ki je prišel na starost v svoj domači kraj oni občini in državi, kjer je porabil svoje najboljše moči; a vedno to ne gre.

Odkrito Vam moramo priznati, da ne poznamo natančno določb tujih držav glede pridobitve domovinstva. To od nas zahtevati bi bilo vendar nekoliko preveč. Vendar Vam bomo poizkusili po možnosti rešiti to pereče vprašanje.

Glede Nemčije ima Avstrija posebno pogodbo, ki določa, da ne more nihče v Nemčiji pridobiti državljanstva in domovinske pravice, dokler ni bil redno od avstrijskih pristojnih oblasti izpuščen iz avstrijskega državljanstva. Ker v Nemčiji pridobi vsakdo domovinsko pravico le na lastno prošnjo in ker nima pri odpustitvi iz avstrijskega državljanstva govoriti pristojna občina, ampak spada to v področje političnih in vojaških oblasti, je jasno, da se ne morete nobenega občana proti njegovi volji iznebiti, če biva v Nemčiji.

Drugačna je stvar z onimi, ki se izselijo v Zedinjene države Severne Amerike. S temi državami pa imamo dr-

žavno pogodbo od 20. septembra 1870 št. 74 drž. zak. iz leta 1871. Člen I. te pogodbe pravi, da je smatrati vsakega Avstrijca, ki je bival vsaj skozi pet let nepretrgoma v zedinjenih državah, kot naturalizovanega ameriškega državljan, če se je za to izjavil in izpolnil druge stavljene pogoje. Iz tega razvidite, da pri ameriških državah ni treba izpusta iz avstrijskega državljanstva. Vendar tudi tukaj ne morete proti volji občana ničesar napraviti.

Če Vam je na tem, da natančno izveste, kako se v tej ali oni državi pridobi državljanstvo in domovinsko pravico, se obrnite na ministrstvo zunanjih stvari s posebno vlogo. Če boste vprašali uradno Vi, ali če bo to storila Vaša občina — Vam bodo gotovo točno odgovorili.

163. Gospod V. B. v O.

Vprašanje: Pri delitvi tukajšnjih občinskih pašnikov se je dogovorilo, da plačajo stroške za razdelitev deležniki sami po meri svojih deležev. Dve občini nista prav nič rabili zemljemerca, ker so si deležniki sami porazdelili in bili s tem zadovoljni. Ali bi se dalo tem deležnikom znižati stroške skupne delitve?

Odgovor:

Držati se bodo morali vsi sklenjenega dogovora. Če se je sklenilo, da trpi vsak deležnik nekaj stroškov po razmerju svojega deleža in ne po razmerju potrebovanega geometrovskega dela, potem je brez pomena okolnost, da niso rabili geometra. Kakor je bilo sklenjeno, tako se ima sedaj izvršiti in stroške deliti.

Sicer pa naj deležniki, ki niso geometra rabili, poizkusijo kako z lep a doseči znižanje stroškov. Znabiti se jim to posreči.

164. Županstvo T.

Vprašanje: Naše županstvo je prosilo l. 1904 pri občini B. da sprejme v svojo zavezo osebo A. z družino vred, ker je A. bival v dotični občini pred l. 1904 več kot 10 let nepretrgoma. Županstvo občine B. še do danes ni rešilo dotične prošnje. Ali je občina B. dolžna priznati osebi A. z družino vred domovinstvo na podlagi naše leta 1904 vložene prošnje? Kako se more občina B. k temu prisiliti?

Odgovor:

Ker županstvo občine B. ni rešilo oziroma predložilo v rešitev Vaše prošnje tekom šestih mesecev po vložitvi iste, je vsled tega prešla pravica rešitve na okrajno glavarstvo, ki je nadrejeno občini B.

§ 6. domovinske novele iz leta 1896 določa namreč, da preide pravica rešitve prošnje za domovinstvo od občine na okrajno glavarstvo, če občina, kjer je bila prošnja za sprejem vložena, iste tekom šestih mesecev od dne vložitve ne reši.

Obrnite se torej na pristojno okrajno glavarstvo, kateremu opišite cel slučaj, kakor ste ga nam v pismu in prosite, da na podstavi § 6 domovinske novele iz l. 1896 Vašo prošnjo reši.

165. Županstvo T.

Vprašanje: Z ozirom na predidoče vprašanje prosimo pojasnila, če bo A vseeno sprejet v občinsko zavezo občine B. ker se je po vložitvi naše prošnje (l. 1904) preselil v občino C?

Odgovor:

Spremembe, ki so se vršile po vložitvi Vaše prošnje, a pred rešitvijo iste, ne spremenijo na stvari ničesar. A. ho torej moral dobiti domovinstvo v občini B., — čeravno se je po vložitvi Vaše prošnje preselil v občino C.

166. Županstvo T.

Vprašanje: Županstvo B. je hčeram osebe A. izdalo poselske knjižice. Ali se na podlagi tega lahko

zahteva, da se tem hčeram in očetu A. prizna v občini B. domovinstvo?

Odgovor:

Izdanje poselskih knjižic samo na sebi ni nikako priznanje domovinstva osebi, ki knjižico dobi. Zakon namreč nikjer ne pravi, da se dobi domovinstvo s poselsko knjižico. Če bi bila pristojnost kake osebe dvomljiva, bi se pač iz izdaja poselske knjižice lahko sklepalo, da je v občini izdaja dotična oseba tudi pristojna. Vendar je tudi v tem slučaju upravičena občina izdaja nastopiti nasproten dokaz.

Razne vesti.

Trgovski promet z živino v preteklem letu.

Po statističnih pregledih je nazadoval trgovski promet v prvem polletju preteklega leta tako glede izvoza kakor tudi uvoza. Izvoz klavne živine je padel za 15.345 kosov, kar pomeni nazadovanje za več nego 9 milijonov kron. Najbolj je nazadoval izvoz goveje živine, dočim se je izvoz ovac in prasičev nekoliko povišal. Tudi izvoz mesa je padel za okroglo 1 milijon kron vrednosti. Nazadovanje izvoza kaže posebno izvoz goveje živine v Nemčijo, nasprotno pa je poskočil izvoz ovac tako v Nemčijo kakor tudi v Belgijo. Izvoz prašičev je šel večinoma v Švico. Meso se je izvažalo na Nemško, v Švico, na Francosko in v Romunijo. — Uvoz klavne živine v našo monarhijo je nazadoval v primeri z lanskim prvim polletjem za 78.037 glav, kar pomeni približno 11 milijonov kron vrednosti. Da je uvoz tako padel, je v prvi vrsti pripisovati zaprtiji Srbije. Uvoz iz drugih držav v našo monarhijo je precej neznaten, samo Italija je uvozila 4331 glav goveje živine in istotako Črnagora 1150 govedi.

Kolesa pri železniških vozovih. Znanstveno se je dokazalo, kako se obrabijo kolesa pri železniških vozovih. Če je prevozil železniški voz 1000 km, je povprečno vsako kolo izgubilo 85 gramov teže. Če se kolo zavira, izgubi teže še nadaljnih 45 gramov. Če ta povprečna števila ne soglašajo pri vseh opazovanjih, je to odvisno od jakosti jekla, iz katerega so delana kolesa. Izrabljenje koles se ne vodi samonasebi tako veliko, a če se pomisli, koliko množico jekla se sčasoma izgubi, nastane vseeno veliko število. Vlak n. pr., ki ima 25 voz, teče 100 km daleč. Ako bi se stehalo kolesje pred vožnjo in po vožnji, bi se seznel deficit okoli 2 funtov. Vsak dan in vsako uro se to vrši in neprenehoma se manjša material železniških voz. Toda če bi se kolesa samo izrabila, naj bi že bilo, a kolesa ne ostanejo več okrogla in treba jih je spiliti in ogladiti in pri tem se izgubi največ železa. Nazadnje, ko je izgubilo kolo že kakih 50 kg na svoji prvotni teži, se ga vrne v tovarno med staro šaro. Predno se to zgodi, mora preteči zavirano kolo 95.000 km, nezavirano pa 145.000 km, povprečno 125.000 do 130.000 kilometrov. Po teh računih teče kolo voza za osebe kakih 5 let, kolo tovarnega voza pa kakih 8 let.

Listnica uredništva.

Gospod M. Š. v Z.

Jemljemo hvaležno na znanje Vaše nasvete glede županskih uniform. Mislimo pa, da spravimo s tem župane nekako preveč iz avtonomne v strogo birokratično obliko. — Sicer pa ne vemo, če bi pristojne oblasti bile zadovoljne s takimi uradnimi oblekami. Mi smo le za primerno in dostojno uradno znamenje.